

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványtalanban érvényes:
 Apácsi évre ..... 18 kor.
 Segyédévre 6
 Készen kézbe kerülve:
 Apácsi évre ..... 20 kor.
 Segyédévre 6
 Vidéki postán szállítva:
 Apácsi évre ..... 24 kor.
 Segyédévre 6

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelent minden nap a ként és
 kény után! Napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apácsi-utca 2.

A szerkesztőség kárlatok visszadási
 vagy megőrzési nem vállal.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számok ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD május 28.

A polgármesterek kongresszusa.

Az alkotmányos élet bekövetkezéssel, mikor örömmámorban uszott a nemzet, az államhatalom óriási erőt fejtett ki az ország fővárosának emelésére. Az egész nemzet örömmel látta, mint emelkedik, szépül az ország szive, a dunaparti metropolis.

A vidéki városok pedig, felfogva hivatásukat, önerejükkel törtek előre a fejlődés útján. Nem kértek semmit az államtól, hanem hazafias buzgalommal igyekeztek hozzájárulni az állam megerősítéséhez mert öntudatában voltak annak, hogy erős, fejlődött, vidéki góczpontok, hatalmas ipari és kereskedelmi emporiumok, a kultúra magaslatán álló vidéki városok adják meg a legerősebb alapot a magyar nemzeti állam kiépítéséhez.

Az idők folyamán azonban szomorúan tapasztaltuk, hogy az államhatalom tulengésbe viszi a főváros fejlesztését, a vidéki városokat viszont teljesen magára hagyja az ezerfelől előtörő szükségletekkel és kivánalmakkal vívott küzdelmeikben. Sőt még tovább ment az állam. Ujabb és újabb terheket rakott a vidéki városok vállaira; az állami teendők jó részét újabb törvényekkel és rendeletekkel áthárította a vidéki városokra. Ezenfelül az állam kormányzat minden tény-

kedéséből kicsucosodik a centralizáló törekvés.

Ez a rossz politika már alig folytatható tovább. Mert büszkékvagyunk ugyan szép fővárosunkra, de a vidéki városok segítésének teljes kizárása az állami gondoskodás köréből kétszeresen végzetes hiba; a magyar állam szempontjából és a vidéki városok érdekéből egyaránt.

Ha végig böngészszük a magyar vidéki városok vagyon-mérlegét és zárszámadását, be kell látni, hogy újabb terheket nem bírnak meg s vagy meg kell állaniok a fejlődés útján, vagy tönkre jutnak.

Ettől pedig meg kell óvni a vidéki városokat, mert ezekben a nemzeti, kulturális központokban van az állam erőssége; ezekből sugárzik ki egy-egy nagy vidékre a haladás, fejlődés fénye s meleg sugara.

A vidéki városoknak az államhatalommal szemben ma fennálló ezen ferde, tarthatatlan helyzete adta az impulzust ahhoz az eszméhez, hogy a vidéki törvényhatósági városok vezéregyéniségei: a polgármesterek évenként összejöjjenek s tanácskozzanak a módok felett, miként, mely irányban emeljék fel kérő szavukat az államkormányhoz, hogy végre-valahára vidéki központok is elérjék az állam részéről azt a támogatást, amelyet joggal elvárhatnak, sőt egyenesen a magyar állam érdekében megkövetelhetnek.

Ma érkeznek Nagyváradra a magyar városok polgármesterei, hogy a felmerült ügyekben tanácskozzanak. Közös célok hozzák össze őket Szent László városába: a vidéki városok helyzetének javítása.

A tanácskozásra kitűzött ügyek mind mélyen belevágnak a városok és azok polgárságának létérdekébe.

Az adózás dolgában nagyon sok igazságtalanság van; egyik város élvezi a házasztályadó előnyeit, míg a tulnyomó többség erősen sújtva van a házhéradó rendszerével.

A kisipar már nem is pang, hanem a tönkszélére jutott, Minden lépés, amit ennek megmentésére teszünk, a nemzet hálijára érdemes.

Méltányos és jogos a városok azon törekvése is, hogy a rengeteg állami funkciók végzéseért az állam ellenszolgáltatással járuljon a városok háztartásához.

Mindezek és még néhány más fontos dolog kerül holnap szőnyegre a polgármesterek kongresszusán.

A polgármesterek nemes törekvését, a városok közönségének osztatlan elismerése kíséri s hön óhajtja, hogy végre-valahára eredménye is legyen.

Szeretettel üdvözljük a ma körünkbe érkező vendégeket; tanácskozásaikat kísérelje a megérdemelt siker s az Ég áldása legyen hazafias törekvésükön. Vid—

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Klárka gardedám lesz.

— Klárka naplója. —

Hitelesen megírta: Dr. Krüger Aladár.

Minap, amikor először került idei rántott csirke az asztalra, a mama gyöngéden félrehívott.

Az én mamám nagyon gyöngéd. Néha hargosan néz a papára, különösen ha korán reggel jön haza. Furcsa! nekem pedig mindig azt mondja: ki korán kel, aranyat lel. Ugy látszik, a papa nem aranyat, hanem néha (ezt csak úgy sugom!) kikapást lel...

De azért a mama igen gyöngéd. Nemrég a papa korán reggel 8 órakor jött haza. Komoly szemekkel nézett maga elé s világot sem akarta, hogy a mama észrevegye; bizonynyal meg akarta kimélni őt az izgalomtól. Oh, mert a papa is igen gyöngéd! Nem is maradt a gyöngédség viszonzás nélkül. A mint a papa óvatosan besurrant hozzánk a gyermekszobába,

a mama is utána jött, ránézett szigorúan, mintha szegény papa a vizitszoba ablakát verte volna be lapdával, aztán mosolyogva így szólt:

— Gyula, nekem egy új nyári kalap kell. A papa is mosolygott, bár kissétulságosan gyöngéden s azt mondta:

— Jól van, édesem, de előbb szeretnék egyet aludni rá.

— Aludjál, de merj másról álmodni, mint a kalapról!

A papa megígérte s azt hiszem, meg is tartotta a szavát, mert másnap a mama ezzel ment sétálni:

— Hogy fogják irigyelni ezt az én új kalapomat!

Ott maradtunk, hogy a mama gyöngéden félrehívott a minap s azt mondta:

— Klárka, te már nagy leány vagy. (Igaz! Sándor is azt mondja, pedig neki majdnem bajusza is van.) Lehet veled okosan beszélni (Ez is igaz.) ha néha szeles is vagy (Ez már nem igaz.) Vigyázz, mert most nagy dolgot bízik rád. Csupa fül lettem a kíváncsiságtól. A mama egyet köhintett s folytatta:

— Ismered Magduskát?

— Hogyne! Uookatestvérem, szép leány is, csak az a baja, hogy jobban szereti a könyvet meg a főzőkanalat az én bábumnál. Pedig olyan szép az én bábum!

— Te kis csacsi vagy (Nem igaz.) Magdusnak tanulnia kell, hogy tanítónő legyen s főznie is kell, hogy jó háziasszony legyen. Eppen most is azért jön ide, hogy tanuljon főzni.

— Mama, kérdeztem én, nekem is meg tanulnom hogyan egyem meg Magdus főztjét?

— Liba vagy! Nem arról van most szó, hanem arról, hogy jön Andor is.

— Az is főzni tanul?

A mama furcsán mosolygott.

— Nem. O fogja megenni a Magduska főztjét.

— Szegény! sóhajtottam volna én, de a mama olyan szigorúan nézett rám, hogy hirtelen lenyeltem a sóhajt.

— Neked az lesz a dolgod, hogy vigyázz Magdusra és Andorra.

— Olyan rossz gyermekek?

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

angol divat férfiszabó-czég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be

Nagyvárad,
Fő-utca.

(Uri Casinó-épület).

TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi-öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumöket valódi angol **SZÖVETEK** nagy választékban.

Az értekezlet sorrendje.

A magyarországi szab. kir. és törvényhatósági joggal bíró városok polgármestereinek a múlt évben Debreczenben tartott kongresszusa az ez évi értekezletet Nagyváradra tűzte ki.

Ma, vasárnap érkeznek Szent László városába a testvérvárosok podestái, hogy az értekezletre kitzűzött fontos ügyek felett tanácskozzanak.

A városi tanácsból alakított rendezőbizottság, *Bordé Ferencz* főjegyző elnöklete alatt, már napok óta nagy tevékenységet fejtett ki, hogy az ügyeket előkészítse s a vendégek hasznos tanulságokat szerezzenek városunkban.

A polgármesterek értekezlete az új városi székházban lesz holnap, hétfőn délelőtt. A délutánt pedig a város nevezetességeinek megtekintésére és szórakozására használják fel.

A hivatalosan kibocsátott sorrend különben a következő:

Május hó 29-én: az érkező vendégek fogadtatása és elszállásolása;

esti fél 7 órakor gyülekezés a városházánál s innen csoportokban a város megtekintése;

esti 9 órakor ismerkedési estély.

Május hó 30-án: délelőtt 9 órakor a kongresszus megnyitása a városház termében;

délután 2 órakor a város ebédje;

délután 4 órakor a városi ipartelep megtekintése;

délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Május hó 31-én: a kongresszus folytatása.

Az érkező kongresszusi küldötteket a pályaudvarban a rendezőbizottság tagjai fogadják, a kik piros-fehér-kék szallagu mellesokrot viselnek.

A vendégek érkezése.

A kongresszusra az összes meghívott városok elküldik képviselőiket. Csak egy városból nem érkeznek senki az értekezletre. *Székesfehérvár* elvileg nincs a kongresszus mellett s így nem küld képviselőt.

A vendégek mind ma, vasárnap érkeznek meg és pedig a délután 4 órakor érkező alföldi, a 4 óra 9 perczkor érkező kolozsvári és déli 12 óra 26 perczkor, például 3 óra 44 perczkor, délután 6 óra 39 perczkor Budapest felől érkező vonatokkal.

A bejelentett vendégek névsora a következő:

Aradról: *Justitoris Kálmán* polgármester, *Lőcs Rezső* tanácsnok.

Bajáról: *Hegedűs Aladár* polgármester, *Weisz Nándor* tanácsnok.

Hódmező-Vásárhely: *Juhász Mihály* polgármester, dr *Csáky Lajos* tiszti ügyész.

Szabadkáról: *Biró Károly* polgármester, dr *Dembitz Lajos* tiszti főügyész.

Ujvidékről: *Szalay Imre* polgármester, *Profuna Béla* főjegyző.

Zomborról: *Hauke Imre* polgármester.

Pancsováról: *Mattanovich Adolf* polgármester.

Temesvárról: *Rózsa Imre* tiszti ügyész.

Szegedről: *Dr Tóth Pál* főjegyző.

Kolozsvárról: *Szavacsina Géza* polgármester, dr *Eszterházy László* főjegyző.

Marosvásárhely: *Dr Bernády György* polgármester.

Verseczről: *Weifert Károly* polgármester.

Debreczen: *Kovács József* polgármester, *Vecsey Imre* főjegyző, *Csóka Sámuel* tanácsnok.

Győrről: *Zechmeister Károly* polgármester, *Schadi József* főszámvevő.

Kecskemétről: *Kada Elek* polgármester, *Sándor István* főjegyző, *Szegedy György* tanácsnok.

Komáromból: *Domaházy János* polgármester, dr *Vásárhelyi Domokos* t. ügyész *Tuba János* orsz. képviselő.

Pozsony: *Brolly Tivadar* polgármester.

Selmeczbányáról: *Heincz Hugó* országgyűlési képviselő, *Szinyai József* polgármester.

Sopronból: *Dr Töpler Kálmán* polgármester.

Kassa: *Szentlélek Gyula* tanácsnok.

Pécsről: *Neudtricht Andor* helyettes polgármester.

Szatmárról: *Kőrösmezey Antal* főjegyző, dr *Vajay Károly* főügyész.

A vendégeket a Széchenyi és Rimanóczy szállodákban helyezik el.

Vasárnap este 9 órakor a Fekete Sas éttermében ismerkedési estélyre gyűlnek össze a vendégek és a városi tisztviselők.

Az értekezlet.

A kongresszus holnap, hétfőn délelőtt 9 órakor kezdődik a városház disztermében. Amennyiben az első nap az összes kitzűzött ügyeket nem tudnák letárgyalni, kedden reggel folytatják a tanácskozást.

A kongresszus tárgysorozata a következő:

1. Az értekezleti gyűlés megnyitása.

2. Házadó rendezése.

3. Kis ipar védelme, fenntartása.

4. Arad szab. kir. város polgármesterének indítványa — a közadó hátralékok behajtása tárgyában.

5. Ugyanannak indítványa a városokhoz intézendő megkeresések szabályozása és egyszerűsítése tárgyában.

6. Győr sz. kir. város polgármesterének indítványa, hogy a városok által felvett kölcsönök kamatai az általános jövedelmi pótdé kiszámításánál figyelembe vétetvén, annak 100 százaléka abból levonassék.

7. Ugyannak indítványa az iránt, hogy a városok által az állami feladatok teljesítése körül fedezett költségeikért kártérítés adassék s erre tett ígéreteinek beváltására a kormányhoz felirat intéztessek.

8. A rendezett tanácsú városok Országos Szövetségének megkeresése a rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városoknak Országos Szövetkezete megalakítása, illetve annak belépése iránt.

9. Netaláni indítványok.

10. Ujabb értekezletek mikor s hol tartása felől intézkedés.

11. Az értekezlet elnöke s alelnökeinek megválasztása.

12. A gyűlés berekesztése.

12. A gyűlés berekesztése.

A disztribúció és a város megtekintése.

A kongresszus első napján, hétfőn délután 2 órakor a város disztribúcióját ad a vendégek tiszteletére a Rhédey-kerti Sport-pavilonban. A lakoma előállításával *Kovács László* jöbírő vendéglistát bízták meg.

A disztribúció után a város nevezetességeit tekintik meg.

Tervebe van véve a képtárlat, a városi vilamos telep megtekintése.

A délután folyamán bemutatja *Rimanóczy Kálmán* építész egy új találmányát, mely esetleges színházi tűzeknél sok bajnak venne elejét.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

Délután 5 órakor kirándulás a Püspökfürdőbe.

— Nagyon rosszak, te pedig jó vagy (Ez már igaz.) Ne hagyj őket soha egyedül. Légy a sarkukban, akár merre járnak és mondd el nekem, mit csináltak.

— Hát ha sehová sem meának?

— Akkor is légy velük. Te leszel a gardedámjuk. Megértettél?

(Nem tudom, mi az a gardedám, de valami magas dolog lehet, mert a garderob is magas.)

— Megértettelek, mama.

A mama megcsókolt, aztán fölkereste a papát, a kivel igen sokáig és igen komolyan beszélgettek. Nem tudom, miről beszélhettek annyit? Néha *Magdus* és *Andor* nevét emlegették s én nagyon kíváncsi voltam rá, mit beszélhettek róluk? A papák és mamák néha nem elég gyöngédek a kis leányaikkal szemben, mikor azok valamit szeretnének megtudni.

Pár nap múlva, tegnap megjöttek *Magdus* és *Andor*; nagyon sihettek, mert már korán reggel megérkezett mindenik a maga vonatjával. En egész délelőtt nagyon vigyáztam rájuk. Délben odamentem a mamához.

— Mama, én nem leszek gardedám.

— Miért, te kis bohó?

— Azért, mert *Magdus* is, *Andor* is jó gyermekek. *Magdus* egy igazi francia babát hozott nekem, — el is kereszteltem *Magdusnak* — *Andor* pedig selyemczukrot vett egy bádogdobozzal. En nagyon szeretem a selyemczukrot és francia babát, és *Magdust* meg *Andort* is. En nem leszek gardedám.

— Ne légy gyermek. (Nem is vagyok!) Eppen azért vigyázz rájuk, mert jók, nehogy rosszak legyenek.

Ez már más; ebben igaza volt a mamának. Szaladtam is rögtön *Magdus*ékhöz.

— Aztán csak ügyesen csinálj, nehogy eláruld magadat! — kiáltott utánam a mama.

Mikor *Magdus*hoz értem, éppen az *Andor* nyakkendőjét igazította s egészen belepirult. Nem tudom, miért volt olyan piros? A mama soha sem pirul el, mikor a papa nyakkendőjét megkötli.

Igen ügyesen csináltam a dolgomat. Azzal kezdtem:

— *Magduska* néni, nehogy azt gondolja, mintha engem a mama küldött volna ide. Maga se higgye, *Andor* bácsi.

Ok ketten összenéztek; pedig illet volna rám nézniük, hiszen velem beszéltek.

— Azt se higgyék, hogy én vigyázni fogok magukra. Nem vagyok én gardedám! En csak egy kis leány vagyok, a ki magukat nagyon szereti.

Andor bácsi hangosan felkaczagott.

— Na, ezt ügyesen csinálta a mama!

A mama? de bizony én csináltam. Ki is jelentettem:

— Ezt én csináltam ügyesen, nem a mamám! Nem vagyok én kis leány!

Erre *Magdus* néni is kacagni kezdett s megölelt engem csak félkézszel, de úgy, hogy semmit sem láttam. Furcsa! máskor két kézzel ölelt meg. Aztán mind a ketten nagyon megdicsérték, milyen ügyes kis leány vagyok. Es megint nevettek.

Ugyan kérem, nem tudnák megmondani, mit nevettek?

Combes és a Vatikán.

Combes miniszterelnök a pápai tiltakozó jegyzékre vonatkozó interpelláció tárgyalása során, hogy *Nisard* visszahívása azt jelenti, hogy mi meg nem engedhetünk, hogy nagykövetünk római tartozkodását a szentszék követeléseinek kedvező értelemben fogja fel, mely követeléseket mi határozottan visszautasítunk. Nem hívtuk vissza a nagykövetség minden tagját, mert a konkordatum szerint kötelesek vagyunk ott meghagyni egy személyiséget a folyó ügyek elintézésére. A mi a konkordatum felmondását, a vatikáni nagykövetség eltörlését és az egyháznak az államtól való elválasztását illeti, úgy mindez a parlament dolga. Tekintettel a konkordatum határozványai betartásának módjára, a jelen körülmények között tovább meg nem maradhatunk. A mi-

niszterelnök azt kívánja, hogy az egyháznak az államtól való elválasztására vonatkozó idítványt a jövő év januáriusáig elhalasztassanak és a napirenden a már szóban forgott kérdések maradjanak. Ribot képviselő sajnálja, hogy a vatikánban nem lehet megértetni, hogy Loubet elnök utazása nem a szentszék megsértését involválja. Az a körülmény, hogy a kormány a vatikánhoz való viszonyt teljesen meg nem szüntette, teszi lehetővé, ugymond szóló, hogy ő és pártfelei megszavazzák azt a napirendet, mely a kormány nyilatkozatait tudomásul veszi.

A magyar delegáció ülése.

Budapest, május 28.

A magyar delegáció ma tartotta első érdemleges plenáris ülését. A millieu érdekesebb volt, mint maga a tanácskozás. A miniatűr, bájos delegációsterem, amelyben a hang is puhábban szól, az elnöki szék, ahonnét Széll Kálmán telt arca sül alá, a tömérdek katonakabát Goluchowsky körül, a püspökök s a népképviselők tarka egyvelege: csupa mulatság a szemnek. Hogy a fülnék aztán kevesebb gyönyörűség jut, ki vevé ezt rossz néven...

Az ülést jóval 11 óra után nyitotta meg Széll Kálmán elnök. A beérkezett irományok felolvasása után bejelentette, hogy Ernuszt Kelemen megrongált egészségi állapotára való tekintettel a bizottsági tagságról lemondott s helyette gróf Csáky Károly póttagot hívták be. Mintán ez is felmentését kérte, a következő póttag, báró Ambrózy István lép a helyébe.

Ezután Falk Miksa a külügyi albizottság előadója terjesztette be az albizottság jelentését, melyet nem olvastak fel, mivel ugyanis megjelent nyomtatásban. Így az előadó csak rövid néhány szó kiseretében ajánlotta azt elfogadásra.

Az első szónok az ellenzékben került ki.

Lovász Márton nem fogadja el az előadó javaslatát s a külügy vezetőinek nem szavaz bizalmat, mert a külügyi politikában nem látja Magyarországnak önállóságának kidomtorítását, de nem látja azt a szükséges óvatosságot sem, amely a fenyegető veszedelmeket elháríthatná. Különösen Goluchowskynak a balkáni kérdésben tanúsított ambíciója tölti el aggodalommal: ennek a beteges hasvágynak volt Bosznia okkupációja az első lépése. A monarchia balkáni politikája egyenesen Magyarország érdekei ellen való. Szólvó ezután összefoglalja azokat az érveket, amik az albizottságban már elhangzottak.

Eles szavakkal ítélte el Goluchowskynak Törökország ellen használt fenyegető hangját. Ez ellen Magyarország egész közvéleményének tiltakoznia kell. (Mozgás). Szól ezután a hármasszövetség hátrányairól. Majd az Ausztria és Magyarország közötti viszonyról foglalkozik s elismeri, hogy ez a szövetség sok veszedelemtől óvja meg Magyarországot. (Nagy mozgás). De ennek a szövetségnek nem az a célja, hogy minél bensőbb legyen a viszonyunk.

Bulyovszky József temetése.

A mint kijutott az elismerés, tisztelet Bulyovszky Józsefnek, rövid ötévi polgármestersége alatt, nemes, buzgó, mindent a város érdekében tett működéséért az egész lakosság részéről, oly mértékben nyilvánult meg a részvét tegnap, mikor utolsó búcsút venni jelent meg az egész város társadalma immár a múltból lett volt polgármesterétől.

Fél 10 órára volt kitzúve a szomorú szer-

tartás kezdete, de már 9 óra előtt megindult a Széchenyi-téri gyászház felé a közönség impozáns sokasága.

Ekkor a Tisza-ház óriási udvarán már felállott a rendőrség diszcsapata, a ház előtt a koszoruskocsira már felváltak rakra a kegyelet virágai. Amint a megyeház tornyán elhangzott a 9 óra, a hivatalos személyek is gyülekezni kezdtek. Sorban érkeztek a halottas házhoz a város, megye, bíróságok, helyőrség, egyházak, iskolák, egyesületek küldöttei stb. A szertartás kezdetére már a nagyudvar, a kapualja szorongásik megtelt a résztvevőkkel.

Ott voltak: Dr Beóthy László, Ritoók Zsigmond, Medvigy Mihály, Miskolezy Ferencz, Rimler Károly, Sal Ferencz, Schmidt Pál ezredes, dr Bozók Alajos, Széchenyi Jenő, Sável Kálmán, Papp Miklós, Mangra Vaznl, Sarkady Tihamér, Kurovsky Ferencz, Barry József, Jelentsik István, Boóc Géza, Molnár Géza, Dobosffy Alajos, Harmathy Károly, Velyáczky Gyula, Mayor Miklós, Lukács Géza és Vucics Gyula alezredek, Bige Gyula, Sipos Orbán, Böhm Jenő, Nagy Géza, dr Molnár Imre, dr Hoványi Gyula, dr Szolcsányi Hugó, Hlatky Endre, dr Móró Pál, Keszthelyi Zoltán, Novotny S. Alfonz, Rádl Ödö, Cziffra Gerő, Bordé Ferencz, báró Strada huszárkapitány, dr Konrád Márk, dr Wallner Odön, Stauber József, Nagy Márton, dr Hoványi Géza, Mezey Mihály, Nadányi Jenő, Huzella Gyula, Miskolezy Barna, Gáthy Bálint dr Baróthy Pál, Vámosy Mihály, Korn Lajos, Lázár Márton, Ember Géza, Nizsalovszky Endre, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dus László, Ragány János, Gerő Armin, Kiss Elek, dr Istvánffy István, Grám Károly, Wagner József, Osterlamm Armin, Frankó Endre, Moess Károly, Géczy Lajos, Szokoly Tamás, Bözörményi Géza, Schweiger Ede, Genta János, Szemes Imre, Kolozsváry Béla, Janky József, id. Rimanóczy Kálmán, Guttman József, Pally Lajos, Perczel Adolf, Sebő Mihály, dr Vucics Gyula, dr Wimmer Julián, Mayer Antal, Pally Jenő, Eleméry Ferencz, Miheli Adolf, Meskó Boldizsár, Bereczky Géza, Papp Imre, Stark Gyula, Tóth Márton, Cserenyés Albert, Fekete Sándor, dr Gyöngyössi István, Fülöp Lajos, Zsálik Privát, dr Berkovics Ferencz, Csák Máté, Molnár Lajos, Reismann Mór, Brém Lőrincz, Makucz Ernő, Schwartz Géza százados, dr Kovács S. János, Vinkler Lajos, Kecs-keméti Lipót, Aufrecht Mór, Vavrek Kálmán, Várady Ignác, Döri Ferencz, Farkas Izidor, dr Schiff Ernő, Lakos Lajos, dr Sarkadi Lajos, Baranyi Zsigmond, Mészáros Aladár, Jablonszky Emil, Papp György, Réz Mihály, dr Radó Ignác, Láng József, Rozsly Géza, Gerő Sándor, Hollóssy Dezső, Kelemen Kálmán, Jancsó Lajos, Berger Dániel, Lewitter Miksa, Ováry Lajos, Rácz Mihály, Laszky Armin, Tátray Kálmán, dr Sonnanfeld Zsigmond, Schütz Albert, Ehrlich Ignác, Mikler Arpad, Lévy Zsigmond, dr Grósz Menyhért, dr Mayer László, Rácz Odön, dr Berkovics Miklós, Bodó Bertalan, dr Dési Géza, báró Gorup Andor, Nozáky Rudolf, Gyémánt Jenő, Weingartner Andor, Nemes Aron, Altmann Jakab, Balogh Döme, Kiss Döme, Lázár Aurél, May Sándor, dr Moskovits Miklós, dr Moskovits József, Fisch Aron, Windisch Márton, Lőrinczy Gyula, Millibák József, Márkus István, Márkus János, Altnöder Vincze, Kelöpecz Dezső, Sztarill János, Bodnár János, Beczkay Lajos, Istvánffy József, Csávás Gyula, Voszka Ferencz, Rátkay József, Vaday József, Virányi Győző, Csáttary József, Domokos Andor, Zboray Gynla, Mártonffy Zoltán, Gábel Jakab, Déry János, Schwartz Antal stb.

Csakhamar megérkezett a temetési szertartást végző papság is és kezdetét vette a szertartás, melyet Dencs János, tb. kanonok, olasz-i esperes-plebános végzett Besser Hugó és Serly Viktor káplánok segítségével.

Megható volt, mikor a gyászszolozsmákba belevegyült a fájdaomtól megtört özvegy, árván maradt gyermekek zokogása.

A szertartás végétével a város tisztviselői emelték föl a koporsót s helyezték el a négy szürke által vont üveges gyázhintóra, mely

után az impozáns gyászmenet a premontrei-rend templomába vonult, hol a megboldogult lelkiüdvéért gyászmisét mutattak be az Egek urának. A gyászmise végétével az olasz-i nagytemetőbe vonultak, hol a várostól feljárnított diszshelyen hantolták el a sokat szenvedett volt polgármester hült tetemeit.

A remek koszorúk feliratai a következők voltak:

A legjobb férj és édes apának — Felesége és gyermekei.

Felejthetlen édes gyermekének — Szerető édesanyja.

Rokoni szeretetük jeléül — Pally Lajos és neje.

Rokoni szeretetük jeléül — Csathó Ferencz és családja.

Felejthetlen Józsinak — Juni, Sarolta és Gyula.

Felejthetlen Józsinak — Gusztli, Ilonka.

Felejthetlen sógornak — Móríc.

Szeretett barátjának — Kurovsky Ferencz.

Őszinte barátság jeléül — Des Echerolles Kruspér Sándorné.

Szeretett Józsi sógornak — Mezey család.

Igaz részvéttel — Biharvármegye közönsége.

Volt polgármesterének — Nagyvárad város közönsége.

Szeretett rokonunknak — Örléyné és Mártha.

Hálája jeléül — Staroveszky gyermekkórház.

Szeretett tisztársának — Nagyvárad város tisztikara.

Volt buzgó igazgatójának — A Biharmegyet Kereskedelmi bank.

A jó Józsinak — A Bárczay testvérek.

Szeretetük jeléül — Dr. Radó Ignác és neje.

Józsinak — Bágya Odön és családja.

Őszinte részvéte jeléül — Léderer Márton és neje.

Józsinak szeretettel — Fanni mama, Flóra.

A rendkívüli diszes temetést Veislovits Adolf és Fia első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte szokott pontosságai.

Gyilkoló szociálisták letartóztatása.

A sztrájkok alkalmával a munkába álló munkásokat a szociálista lázítók bojkottálni szokták és pedig olyan módon, mely nem csak az egyéni szabadságot sérti, hanem a békés munkások életét is fenyegeti.

Mindezeideig a rendőrség hanyagsága Budapesten és Nagyváradon is tétlenül nézte ezt a szörnyű terrorizálást. Egy budapesti esetből kifolyólag azonban most már úgy látszik — legalább a fővárosban — véget vet a rendőrség ennek a botrányos eljárásnak, amelyhez a szakegyetek nyujtottak segédkezet.

A legutóbbi fővárosi péksztrájk alkalmából félholtra verték a dolgozni akaró Kápolnai Józsefet a czinkos gazemberek. A kórházban került áldozat vallomása alapján a rendőrség elfogta a szakegyesület vezetőségét és a mérnyők bevallották, hogy a szakegyelet pénzén ezek vezérei bérelték fel őket.

A gyilkos szociálisták elfogatásáról és vallomásáról, mely sötét világot vet a szakegyesületre, fővárosi tudósítónk a következő adatokat közli:

Budapest, május 28.

A süttömunkások szakegyesületének a vezető Kápolnai József ellen elkövetett merényletből kifolyólag ma reggel letartóztatták Tatar Dénest, a szakegyesület elnökét a Teréz-körut 39. szám alatt lévő üzemműhelyben. Molitorisz Gyulát, a szakegyesület jegyzőjét a lakásán és Koffler Nándort, az újpesti süttömunkások szakegyesületének elnökét Újpesten. Rajtuk kívül még Sándor Mihály és

Stark Béla sütősegédek vitték be a főkapitányságra.

Egész délelőtt faggatták őket és a beidézett tanukat Krecsányi detektívőnök és Barta fogalmazó. A kihallgatás folyamán *elrettentő részletek* kerültek napvilágra.

Kiderült, hogy Tatar és Molitorisz a *szakegyesület pénztárából kétszáz koronát adták* Koffler Nándornak, hogy ezzel az összeggel három elszánt embert béreljen fel, hogy Kápolnait tegyék el láb alól.

Részint a tanuk, részint a letartóztatottak vallomásából kitudt, hogy ugyancsak a *szakegyesületi pénztárából 150—150 koronát adták a merényletben részt vett két sütősegédnek, hogy Németországba szökhessenek.*

Tatar Dénes erősen és következetesen tagadja tettét, Molitorisz azonban beismerésben van. Sándor Mihály, skiről kiderült, hogy ő szurta meg Kápolnait és Stark Béla, aki botlásokkal elkábította az áldozatot, már bevallották, hogy megfizették őket.

A merényletet követő napokon a rendőrség több páksegédet, akiket alaposan gyanúsítottak azzal, hogy a merényletben bűnrészesek, letartóztatott. Most kitudt, hogy ártatlanok.

Mikor ugyanis a bérnyilkosok a gyanútlan Kápolnait megtámadták, hogy Kápolnait és az esetleges vizsgálót félrevezessék az ő neveket kiáltották:

— Végh, üsd fejbe!

— Károly, Gyula, Pista, ne hagyjátok futni!

Ez, amint a következmények igazolják, részben sikerült is nekik. Kápolnay vallomása alapján letartóztatották őket. Most, hogy kiderült az ártatlanságuk, Barta fogalmazó azonnal szabadlábra helyezte őket.

A rendőrség a legerélyesebben folytatja a vizsgálatot a szakegyesülettel szemben, amely nem elégedett meg a sajnós, immár uzussá vált bojkottal, hanem a vezetők nyomása alatt terrorizmussal és vérrel akarták többnyire önző és tisztán vagyoni természetű céljaikat keresztülvinni.

UJDONSAGOK.

Steinberger és Fehér Ipoly.

Az új népoktatásügyi törvényjavaslat tárgyalására összehívott ankétán főleg ketten emelkedtek ki a vita szótengeréből. Dr Steinberger Ferencz nagyváradi kanonok és Fehér Ipoly főpát.

Méltó az ő nevüket külön is följegyezni, mert nekik lesz köszönhető, ha az új javaslatból a katolikus egyház érdekeit mélyen sértő részek kimaradnak.

Nemcsak a mi jogainkat védtek meg ők erélyesen, hanem azonfelül módot adtak az államnak arra is, hogy a hazafiatlan iskolák feletti erélyesebb ellenőrzést gyakoroljon. Mert abban teljesen igaza van az új javaslatnak, hogy az államellenes törekvéseket az iskolából száműzni kell, ott csak hazafiasan szabad tanítani.

Csak hogy ezt nem úgy lehet elérni, a mint a javaslat tervezi, hogy a hazafias iskolákat egyformán sújtja a hazafiatlansággal. A hazafiatlanság bűn, a melyért büntetni kell, de csak a bűnöst.

A hazafiaságot pedig sehol sem kell annyira elismerni, mint éppen ebben a sokfelől támadott, szegény magyar hazában.

Két katolikus főpápnak kellett rámutatni arra, hogy ha vannak felekezetek, amelyek nem hazafiasok, tessék ezekkel szemben különleges eljárást tanúsítani, nem pedig velük együtt a

hazafiakat is molesztálni. Elismerés a bátor szóért! Adja Isten, hogy mielőbb foganatja is legyen!

TAJEKOZTATO.

Junius 18. Katolikus júniális a Püspök-fürdőben.

* **Szentháromság vasárnapja.** A mai napot a Szentháromság tiszteletére szenteli a katolikus egyház. A szomszédos Pecze-Szöllős községében különösen nagy fényvel ülik meg a mai napot, mert az ottani díszes templom a Szentháromság tiszteletére van felszentelve s ez alkalomból bucsu lesz Szöllősön. A Szentmisét Palotay László pápai prelátnak, a szentbeszédet pedig Gresnizky Antal körös-tarjáni plébános tartják. A bucsu ugy Nagyváradról, mint a szomszédos községekből is sokan vesznek részt.

* **Katonazene a tárlaton.** A téraparancsnokság, mely ezt az egész kiállítási mozgalmat rokonszenves figyelemmel kíséri, sőt hathatósan támogatja is, megígérte, hogy a kiállítás tartama alatt a szokásos *térzenét* a kiállításon fogja megtartani. Az első *sétahangverseny értesülésünk szerint ma, vasárnap délelőtt 11 és 1 óra között* fog megtartatni. A következő térzene csütörtökön délután 5 órakor lesz. A beléptijegyek ára a sétahangverseny által nem változik.

Ma vasárnap a hölgybizottság IX. csoportja van soron. Es pedig Sável Kálmáné és báró Karg János ezredesné elnökléte alatt:

Molnár Gézané, Kugler Mariska, Ritoók Emma, Ritoók Margit, Lukács Gyuláné, Szepessy Andrásné, Szemes Ilona, Komlóssy Józsefné, dr Bodó Samuné, Huba János főhadnagy, dr Bozóky Alajosné, Gerő Sándorné, dr Kurländer Edéné, Moskovits Miksa mérnök, dr Adorján Emilné, dr Berkovits Ferenczné, Kornstein Edit.

Holnap, hétfőn pedig a X. csoport fog a tárlaton tartózkodni. Elnöknők: Sável Kálmáné, báró Karg János ezredesné és Huzella Gyuláné.

Tagok: Dr Gyémánt Jenőné, Imrik Márta, Heller Edéné, Seregélyi Dezsőné, Bócz Ilonka, Bócz Ella, Gáll Sándorné, Czvekk Ilona, dr Békeffy Gyuláné, dr Nemes Aronné, Butyka állomásfőnökné, Lakatos Józsefné, dr Weisz Mártonné, Wintler Jozefa, Vucskics Julia, Baróthy Sándorné, Darvassy Lajosné dr Moskovits Józsefné.

* **Románok ünnepe.** Egy héttel később, ma vasárnap és holnap hétfőn ünneplik görög szertartású katolikus és görög keleti polgártársaink a Szentlélek eljövételének emlékét, pünkösödöt. A nagy ünnep alkalmából ma első napon a Szent László-téri gör. kath. székesegyházban délelőtt 9 órakor maga dr Radu Demeter megyés püspök fog nagymisét mondani a káptalan és központi papság segédlete mellett. A gör. kel. holdas templomban Mangra Vazél vikárus misézik. Ünnepeles nagy mise lesz azonkívül a többi görög szertartású templomokban is.

* **A vámbevételek emelése.** Mióta Komlóssy József gazdasági tanácsos átvette a városi vámügyek vezetését, a szabályrendelet határai között mindent elkövet a vámbevételek emelésére. A miniszter határozottan megtiltotta a helypénznek a vámsorompóknál való szedését, de az ellen nincsen kifogása, hogy azoktól is szedjen a város vásárvámot, akik a piac elkerülésével, az utcákon és a házakban adják el áruikat. A vasuton érkező áruk után a

város szed vámot, de rengeteg élelmi cikket s más árukat behoznak podgyásként a közeli falukból vasuton érkező egyének. Ezek eddig szabadon eladhatták a piac elkerülésével a magukkal hozott árukat, anélkül, hogy bármi címen fizetnének a városnak. Továbbá az állatvásáron kívül az egész területet ellepi a vásárosok s adás-vételeket kötnek, anélkül, hogy bemennének a vásártérre s a díjat megfizetnék. Komlóssy József tanácsnok érdekes kísérletet tett, hogy ezen vám csonkításoknak elejét vegye. Az állatvásáron kívül üzérkedőktől beszédette a vásárvámot a mult hétfőn s ez 8 korona bevételt eredményezett. A velencei vasutállomásra és a nagy állomásra elárúsításra szánt árukkal érkezőket szintén beszédte a vásárvámot. Ez egy reggel 18 korona bevételt hozott a városi pénztárnak. Azonkívül szigorúan ellenőrzik az utcákon árulókat s behajtják tőlük a helypénzt. Ez által tetemes bevétel-emelkedésre van kilátás, amellet, hogy ezen összegek behajtása igazságos is.

* **A Képkiallítási sorsjátékra** a rendezőség csak junius 2-án fogja a nyeremény képeket kijelölni. A rendezőség azon igyekszik, hogy oly nyeremény tárgyakat szemeljen ki a melyek a közönség legszélesebb köreiben tetészt nyertek. A főnyeremény valamelyik előkelőbb festőnk nagyobb arányu képe lesz. *Főnyereményre 1000 koronát szánt a rendezőség.* Ezen kívül lesz még vagy 10 mellék nyeremény, mind megannyi műbecscsel bíró értékű képek, olyanok, a melyek ha valaki a nyereményt megtartani nem akarja, jó áron azonnal el is adhatók.

Természetesen a nyeremények száma és értékesége által függ, hány sorsjegy fog elkelni. Azonban a hölgyrendezőség oly buzgósággal foglalkozik a sorsjegyek eladásával, hogy valószínűleg ki fog telni 10 darab értékes nyereményeknek az ára.

A sorsolás határidejét *junius 4-ikének d. e. 11 órájára* tűzte ki a rendezőség.

A sorsjegyek árusítása tehát junius 3-án tart és a sorsjegyekért befolyt összegek *junius 3-án délig* adandók át Láng József főutcai könyvkereskedésében.

A kiválasztandó főnyereményre nagyon eltér a rendezőség véleménye. Legnagyobb pártja három képnek van, ezek:

Bihari — Család-kincse
katalogus sz. 41.

Splányi — Moór környéke
kat. sz. 67.

Pap Henrik — Kötörő tót
kat. sz. 80.

Ezekon kívül pártja van még:

Knopp Imre — Tüznél
kat. 37. sz.

Pap Henrik — Eső után
kat. 42. sz.

képeinek is, míg mások kisebb értékű főnyereménytárgyat választanának, hogy több legyen a nyeremény. E kérdésben a rendezőség külön megalakítandó képviselő bizottsága junius 2-án fog dönteni.

* **Anyakönyvvezetők kinevezése.** A m. kir. belügyminiszter Biharvármegyében a beregbszörményi anyakönyvi kerületbe Dobó Imre jegyzőt, a szakálba pedig Kolb Rezső jegyzőt anyakönyvvezetővé, végül a piskolti anyakönyvi kerületbe Olasz Antal segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki, a két első felruházván a házassági anyakönyv vezetésére és a házasságkötésnél való közreműködés jogával is.

* **A sétaterek pusztítása.** Nagyon szűkben vagyunk a sétatereknek, de ami meg van, arra sem visel gondot a város. Néhány korona megtakarításért teljesen felügyelet nélkül hagyják a parkokat. Nagyon hasonlít ez a garaszkodás a gyufán való sporoláshoz. Nem csoda azán, hogy a vandal kezek pusztítják a fákat és ültetvényeket. A Sztaroveszky-utczi sétányon serdülő kisasszonykák és nádpálca alá való gyerkőcök egész sportot tűznek a szépen fejlődő fák törzseinek össze faragásából. Szívet vésnek a fakérgében s annak közepében örökítik meg nevük kezdőbetűit. Másutt pedig szerelmes tüzenetek vannak bevésve a fába. Régebben legálább egy-egy öreg ember vigyázott pár koronáért a parkokra s némileg megátolta ezt a neveletlen kedvtelést.

* **A műkedvelő fényképészek körének vendégei.** A Műkedvelő fényképészek köre örvendetés fejlődését mutatja és felvirágzására nagy jelentőséggel bír, hogy nemcsak a helyben és megyében lakó amatőrök, hanem az ország más nagyobb városainak műkedvelő fényképészei is mind nagyobb számban csatlakoznak a nagyvárad körhöz. Így legutóbb a debreczeni első takarékpénztár változástárgyalónőke **Haranghy György** jelentette be, hogy mint alapító tag belép az egyetbe; ugyancsak az ő vezetése alatt egy nagyobb számú amatőr társaság érkezik ma délelőtt Nagyváradra, a kör meglátogatására. Az egylet a vendégeket -- kik közül még többen csatlakozni fognak a körhöz -- a Sport-téri egyleti helyiségben fogadja. Ez alkalommal megbeszéljük a nyár folyamán rendezendő kirándulások programját és meghívják a vendégeket a f. é. szeptember havában rendezendő nyilvános kiállításra való részvételre. A mai ünnepélyes alkalomra vonatkozólag vettük a következő felhívást: Felkérjük a Műkedvelő fényképészek köre tagjait, hogy a ma, 29-én délután 4 órakor a Debreczenből érkező vendégek fogadására a Sport-téren minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Mezey Mihály elnök, Hanslian Ede titkár.

* **Az érmihályfalvai gyilkosok Nagyváradon.** Érdekes csoport álldogált minap éjjel a Fő-utcán. A volt Grósz-féle ház törmelékei közt kivillant a holdfényben öt csendőrszurony, a földön pedig párosával összehúzóvalva hat paraszt gubbasztott. Rövidesen többen összegyűltek az érdekes csoportozat körül, melynek vezetője egy szakaszvezető volt. Ettől megtudták kik állanak ott: az érmihályfalvai csendőr gyilkosai, akik pünkösdkor *ötvenhat szurással* ejtették el a védtelen, egyedül levő csendőrt. Magdóbbentő látvány volt, hogy a rabok közt akadt egy egészen fiatal suhancz is. A szakaszvezető megkérdezte, merre van a rendőrség? Odaigyekeztek a vasúttól jövet pihenőt tartottak. A kellő felvilágosítás után még egyet kértett a szakaszvezető:

— Aztán van ott fogda?

Az igenlő válasz megnyugtatta. Odaszólt a kis csapathoz, a csendőrök közrevették a hat embert s folytatták utjukat. Minden pár egyszerre lépett s a lánczok csikorgása, az egyforma lépések kopogása beleveszett az éjszakába...

Tegnap reggel aztán átkísérték a gyilkosokat a törvényszéki fogházba.

* **A színházégés bemutatása.** A chicagói rémes színházi tűz alkalmából id. **Rimanóczy Kálmán** kiváló műpítésész egy olyan színházi szerkezetet dolgozott ki, amellyel a színház égése alkalmával a színházban

levő közönség a veszedelemtől megmenthető lenne. Tapasztalat szerint a színházi tűzeknél majdnem mindig a színpad gyul ki s onnét áramlik a pusztító füsttömeg a közönség közé. **Rimanóczy Kálmán** a színpadot akként konstruálta, hogy a veszély percében a színpad fedele felnyitható s ez által a színpadon mintegy kémény képződik s az erős légvonat odairányítja a tüzet és füstöt, a mézőtér pedig füstmentes marad. Ezáltal a közönségnek ideje van az eltávozásra. Szűk körben már bemutatta Rimanóczy érdekes találmányát, most pedig a kongresszusra ideérkező vendégeknek mutatja be a fontos szerkezetet. E célra a v. velencei gyártelepén egy színházat építtetett, a Szigligeti színház egyharmadának megfelelő nagyságban. Az érdekes kísérletet hétfőn délután mutatja be, amikor a fából készített színpadot felgyújtja.

* **A Csarnok közgyűlése.** A nagyvárad kerékeskedelmi Csarnok ma, vasárnap d. e. 11 órakor tartja 35-ik rendezés évi közgyűlését saját helyiségeiben. A közgyűlés fontosabb tárgyai: az 1903. évi zárszámadás, indítvány a Jókai Mór iskolai alapítvány tárgyában és nyolcz választmányi tagnak választása.

* **Hirlapirói tisztesség, mint tulhaladott álláspont.** Nemrég a Vidéki Hirlapirók Országos Szövetségéhez megkeresés ment egy nagyvárad tagtársától, a melyben felhívta a szövetséget, hogy egyes visszaélések ellen a hirlapirói tisztesség érdekében erélyesebb lépéseket tegyen meg. A válasz a napokban érkezett meg s hangzik a következőképpen:

»A V. H. O. Sz. közgyűlésén határozathozatal végett bemutatottuk a t. kartárs ur indítványait, amelyeket, részint mint *tulhaladottakat*, részint mint nem a Szövetség céljaihoz tartozókat, a közgyűlés nem fogadott el.«

* **Az iparos ifjak színi előadása.** A következő sorokat kaptuk: »A nagyvárad ipartestület ifjuságának önképző egylete«, mint már jeleztük, a nyár folyamán augusztus hó 20. és 21-én, a Szigligeti színházban műkedvelő előadást rendeznek, (ha ugyan erre az időre a Szigligeti-színházban megkapják) »*Szép Darinka*« népszínművet szerb dalokkal és tánczszal akarják előadni. Ehez csak az a megjegyzésünk, hogy iparos ifjaink talán megfeledeztek arról, hogy ezen darabot Nagyváradon éppen a Szigligeti Ede nevét viselő színházban akarják előadni. De ha ez nem így volna, akkor egy kis figyellel lehettek volna arra a névre, mely annak a nagy fehér háznak homlokáról oly fényesen hirdeti a magyar színműirodalmat és ezzel kapcsolatosan, szép, zengzetes magyar nyelvünket. Erre vannak hivatva a ház kapuiba lépők: a magyar nyelvet szóban és dalban egyaránt művelni. — A fentieknek annyiban igazat adunk, hogy a magyar népszínművek közül érdemesebb darabot is választhattak volna előadásra az iparos ifjak. A nagyvárad közönség éppen nem kíváncsi a szerb dalokra és a szerb tánczra.

* **A Kakas Márton legújabb számából.**

Felsőbb iskolában.

Tanár: A gyorsvonatról tudjuk, milyen sebesen száguld. A hang pedig még gyorsabban. Van-e még fiuk, ami mindezeknél gyorsabb?

Első eminens: (Föltartja az ujját.)

Tanító: Nos, mi az?

Első eminens: A magyar delegáció. Mert az pár óra alatt végigfutott a négyszázmilliósi hadügyi költségvetésen.

A szárazság ellen.

A kiránduló: (egy atyafihoz, aki a buza táblák közt egy »Vendéglő a zivatarhoz« című czégtáblát állított fel) Hát merre van az a nyári vendéglő? Nem látom sehol.

A gazda: Nincs erre kérem semmiféle vendéglő. Csak azért akasztottam ide ezt a táblát, hogy megcsaljam vele a felhőket, mert tetszik tudni, a nyári vendéglő körül mindig esik az eső.

Kávéházi beszélgetés.

— Hány kiflit ettél?

— Négy, mond egy kiflit.

— ???

— Na igen, négyet ettem és egyet mondok.

Mai cselédek.

Uj szobalány: Én kilencz órakor szoktam felkelni. De ha önök korábban kelnek, csak reggelizzenek, ne zavartassák magukat.

A rövid diván.

Budapesten Szövetség-utca 30/a. számú ház kapuján a következő hirdetés olvasható:

Egy *alacsony termetű* fiatalember hónapos diványra azonnal fölvetetik. I. emelet, ajtó 3.

Indulás előtt.

Az utas: Mondja csak kalauz ur, van még annyi időm, hogy elbucszhassam a feleségemtől?

A kalauz: Az attól függ, hogy mióta nős uraságod.

* **Talált hulla.** Kis-Kóhról kapott értesülés szerint írja vaskóhi tudósítónk, hogy a Kis-Kóhra vezető uton egy megcsontított véres hullát találtak. Az eltorzult emberi testben Nyika Demeter almaszagi lakosra ismertek, aki dézsákkal indult vásárra. Később elszabadult mokány lovát is megtalálták. A dézsás oláh valószínűleg rablótámadás áldozatául esett.

x **Katona zene a Lloydban.** A Lloyd kioskban kedvező idő esetén ma, vasárnap délután fél 5-től fél 7 óráig a *katonazene nagy uszonnahangversenyt* tart. Este nyolcz órától szintén a *katona zene* hangversenyez, a legújabb zenedarabokból összeállított műsorral. Kötőnő fagyalt, jégbehűtött italok és figyelmes kiszolgálásról gondoskodik tisztelettel *Kurtág Dezső* kávé.

x **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikkek terén valódi különlegességeket és exquisit ujdonságokat akar látni, melyek máskülönben csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a kovács L. és Társa Nagyváradon Zöldfa-utca, Deutsch K. I. üvegereskedésével szemben) újonnan megnyitott nagy női divatruházát, mely látványosság számba megy. Tessék e jönevű, megbízható cég mai számunkban közzétett hirdetését b. figyelmére méltatni.

x **Kötőnő borok!** A Mertz Nándor által forgalomba hozott *borok*, ma már a *legkedveltebbek*. Az ár pedig a *legmérsékeltőbb*. *Kávé* vevőinek különös *kedve-ménynt* nyújt. Melyre nézve útalnak mai lapunkban megjelent hirdetésére. 747.

IRODALOM.

Esték a genfi tó partján. Lengyelül írta Morawski Marián, magyarul Jándi Bernárdin. Budapest, Stephanaeum, 1904.

E czimen sikerült munka hagyta el a sajtót nem régen. Amit czime nem árul el, megmutatja az első lapokon előszava és tartalomjegyzéke: hogy a könyv hitvédelmi munka s azon kérdéseket öleli fel, melyeket a theológiában demonstratio christiano catholica néven tárgyalunk.

Tartalmát beszélgetések alkotják, melyeket német, angol, francia, lengyel és később spanyol tagokból álló előkelő társaság folytatott két estén át Ouchyban a genfi tó partján fekvő városkában. Parbeszédnek, melyek tartalmas szellemes voltukkal jótékonyan hatnak az olvasóra.

Figyelmesen elolvasva különösen sikerültnek kell mondanom az első estét, melyen a vallás szükségének nagy problémáját vitatták, Bourget, Copée, Tissot s egyebek példáján

mutatva meg, hogy vallásra a művelt embernek is szüksége van. Továbbá a negyedik estén mélyen az összehasonlító vallástudomány adatainak felhasználásával bizonyítják a keresztény vallás elsőbbségét egyéb vallásokkal szemben a hatodik estét, melyen a katolikus vallást más hitvallásokkal hasonlítják össze a történelem világánál czáfolgatva azon — mai nap is sokszor ismételt állítást, mintha a keresztény katolikus vallás isteni eredetének kérdése a katolikus népek politikai és culturalis fokozataitól függne.

A tárgyalás mind végig könnyed és világos, a fordítás magyaros. A 10. lapon nyilván világi hatalom értendő, mely a vallás eltűnésével szintén nem állhat meg. Fordító ur és a könyvsajtó dicséretére szolgál, hogy sajtóhibát csak egyet vettem észre, az is könnyen igazítható.

A könyv, nagy 8°, 231 l., nagyon szép kiállítású; ára 2 korona 50 fillér. Kapható a ft. fordító urnál Pannonhalmán (posta Győr-Szt.-Márton) s nagyon szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Az Immaculata jubileumára.

A szeplőtlen fogantatás hitágazata ünneplés kibírdetésének 50 éves jubileumára egy kis füzetkét adott ki *Irefán* Leonárd szt. Fer. r. áldozár a Szent Ferencz hírnökének szerkesztője. »Emléksorok« a címe a kis füzetnek, amelyben a hitágazat és a jubileum ismertetése után alkalmas imák vannak kilenczed formájában.

Egy füzet ára 24 fillér, 50 darabot 10 koronát szállít a szerző, ki a Ferencziek marosvásárhelyi zárdájában lakik.

Colombiere Kolos S. J. élete és lelki naplója. Magyarra fordította és Hattler S. J. nyomán Colombiereinek életrajzát megírta *Wolkenberg* Alejos dr. theol. tanár. Colombiereinek, Jézus szents. Szive apostolának életrajzát, de különösen lelki naplóját az egész világon ismerik és most, Colombiereinek boldogávattatása előtt mindenfelől nyilvánult az óhaj, hogy magyarul is meglegyen az a híres napló. Egészen illő, hogy épen junius havára, Jézus Szive-hónapjára jelent meg a csinos és értékes könyv. Terjedelme 17 iv, fűzött példánynak ára 1.50 korona. Kapható *Wolkenberg* Alejos dr. theol. tanárnál Szatmáron. — Uyanott kapható Jézus Szive, a kegyelmek napja cz. elmélkedő és imakönyv (15 iv, vászonkötés), ára 1.50 korona.

ZENE ES MUVESZET.

Könyves Kálmán zeneműtára. Nagyjelentőségű, közérdekű kiadvány jelent meg ily címmel a hazai zeneműpiacon. A zene óriási birodalmának gyöngyeit gyűjtötte egybe, mintegy 10 nagy kötetbe. Egyik kötet szebb, érdekesebb, változatosabb, mint a másik. Ezuttal a *Szalon-albumot* emeljük ki, a melybe klasszikus zene gyöngyei vannak összegyűjtve; jellemzésül elég a címek felsorolása:

Bach, Tavasz ébredése.

Beethoven, Bagatelle a 119. sz. műből; Allegretto, Album lap, Bagatelle 35. mű 2. sz., Andante a Patetque Sonatából.

Bocherini, Menuetto.

Chopin, Kedvelt keringő 18. mű; Valse brillante 34. mű 2. sz.; Prelude 28. mű 2. sz.; Keringő, Des dur, Gyászinduló 33. mű: XIV. Lajos gavotteja.

Haydn, Serenád, Ökör menuette. Andante.

Mendelssohn, Nászinduló, Velencei gondola dal, Két dal szöveg nélkül 4. és 9. Tavasz dal 62. mű 30. sz.

Mozart, Rondo alla Turca.

Rubinstein, 3. mű.

Schumann, Bölcsődal a 124. műből, Születésnap induló 25. mű, Almodozás 15. műből, Miért? 12. műből, A madár mint jós.

Schubert, Magyar induló 54. műből, Moment Musi-

cal 94. mű 3. sz.; Menuetto 74. műből, Scherzo B-dur, Keringő 9. mű, Katona induló 51. mű, Inpromtu Es-dur, Tschai-kovszky, Dal szöveg nélkül 2. mű 3. sz., Humoresque 10. mű 2. sz., Hóvirág 37. műből.

Weber, Allegretto, Romanc, Felhívás keringőre 65. mű.

Nem csekély érdeme főleg ennek a Szalon-albumnak, hogy a benne foglalt zeneszámok, mind elég könnyen vannak letéve, úgy hogy nemcsak virtuózok számára hozzáférhető. A kötés külön dicséretet érdemel remek, izléses kiállításáért.

A 10 kötet megrendelhető lapunk utján is a hirdetési rovatban közölt rendelőlapp felhasználásával a Könyves Kálmán részvénytársaságnál (Budapest, Nagymező-u. 37.)

EGYESÜLETEK.

Az orvosegylet s az iskolaegészségügy. Fontos tárgyról fog értekezni az Orvosegyletnek junius 1-én, szerdán tartandó havi szaktülésén, dr. Fenyő Armin honvédbadapródiskolai orvos-tanár. A Nürnbergben folyó iskolaegészségügyi kongresszus tárgyalásait fogja ismertetni, mely kongresszuson rendkívüli fontos határozatok hoztak az iskolai növendékek — egészségügyi viszonyait illetőleg.

Az ülésre a következő meghívót vettük:

A »Biharmegyei Orvos-Gyógyászati- és Természettudományi-Egylet« folyó évi junius hó 1-én délután 5 órakor a bábaképző-intézet tantermében szaktülést tart, melyre a t. egyleti tagokat és a tárgy iránt érdeklődőket, a tanügygyel foglalkozókat ezennel meghívom.

Tárgy:

Dr. Fenyő Armin honvéd badapródiskolai tanár előadása: »Részletek a nürnbergi iskolaegészségügyi kongresszus tárgyalásairól.«

Kelt Nagyváradon, 1904. május hó 27-én.

Dr. Edelmann Menyhért,
egyleti titkár.

MULATSÁG.

Katholikus juniális.

A Katholikus Kör vigalmi bizottsága a napokban tartott gyűlésén végleg határozott a rendezendő juniális ügyében. Mindenek előtt a bemutatott bál zárszámadást helyben hagyták s a pénztárnoknak és az ellenőrnek a felmentvényt megadták. A majálisi tisztikart ugyanazokból a tagokból alakították meg, kik a bálban voltak a tisztikar tagjai. Hosszabb vita fejlődött ki a mulatság idejének megállapítása körül. Végre is tekintetbe véve minden körülményt, a katolikus juniális idejétől

junius 18-ikát

állapították meg. Ekkor lesz a mulatság a *Püspök-fürdő disztermében*. Táncz kezdete 6 órakor; vége éjfél után, a mikor külön vonat hozza a vendégeket Nagyváradra. A rendezőség tagjai szíveskedjenek lehetőleg előre jelentkezni a Tiszántul szerkesztőségében, hányan kívánják a rendezői jelvényt kiváltani, hogy fölösleges jelvények ne maradjanak. A jelvény: fehér vállcsokor szalaggal, gomblyukban fehér szegfü. A rendezői jelvény természetesen belépésre is jogosít; egyébként belépti díj személyenkint 2 korona. A juniális tiszta jövedelme kulturális czélra: a Katholikus Szabad Liceum javára fog fordítani. A meghívók még a hét végén expediáltatnak.

Ez a gyűlés lefolyásáról szóló száraz jelentés.

A többit pedig nem is kell kiemelni. Hogy a hangulat a lehető legjobb lesz, hogy minden leány pompásan fog mulatni s hogy a mulatságok köz a legsikerültebb ismét a katolikus juniális lesz. Mindez magától értetődik s benn foglaltatik abban a pár szóban:

Junius 18-án katolikus juniális a Püspök-fürdőben.

Jogász-majális.

Régi hagyományokhoz híven, fényes sikertavaszi mulatságot rendezett tegnap a jogász ifjuság a mi kedves Püspök-fürdőnkben. S ez a majális ismét a régi nagyszerű jogász mulatságokra emlékeztetett. Fesztelen jókedv s az elegancia pazar izlése vetekedett e majális sikere érdekében. Elég lesz csak az eredményeket konstatálni s ha ide rójuk a jelenvoltak névsorát, tájékozódhat mindenki a majális sikeréről:

Lányok: Novák Blanka, Király nővérek Rozsnyai nővérek, Bodnár nővérek, Peyser Sárka, Szabó Klári, Sebesi Erzsike, Maróczy Ilona, Ferdényi Ilonka, Kacziány Kornélia, Szemes Ilonka, Darvassy Margit, Bhöm Adél, Fichtner Rózsika, Nagy Erzsike (Berettyó-Ujfalu), Géczy Ella, Julier Margit, Papp Olga, Recht Ilona, Paluga Mártha, Fényes Adrien, Molnár Laura, Kiss Rózsika.

Asszonyok: Dr. Agoston Péterné, dr. Martonffy Marcellné, Szepessy Gyuláné, Bodnár Gyuláné, Payzer Károlyné, Géczy Gézné, dr. Fásy Lajozné, Maróczy Jánosné, Kacziány Károlyné, Molnár Lajosné, Molnár Imréné, Darvassy Lajosné, Julier Vilmosné, Papp Oszkárné, Czvekk Kálmáné, Paluga Agostonné, Novák Nándorné.

A V. Velencei Kath. Kör juniális

A tavaszutói mulatságok egyik legsikerültebbjének ígérkezik a mi Velencei Katholikusainak vigadá a Karger-féle kedvelt nyári mulató helyen, a jövő hó 5-én. Az új körnek ez lesz első nyilvános szereplése s épen azért a vigalmi bizottság serényen és nagy ambícióval működik az első debut siker érdekében. Biztosra vehető, hogy a mulatságon igen nagy közönség jelenik meg s azou kath. társadalmunk több előkelősége is részt vesz. A mulatságot megelőző előadás műsora újabbán megdővült, amennyiben egy műkedvelőkből álló zenekar fog szünetköznen műdarabokat és népdalokat játszani. A műkedvelők nevei: Kalmár illés, Kiss Sándor, Szilágyi Béla, Balogh Károly, Huszár László, Simon Ferencz, Bogdán Márton, Kalbács János. A kör igen izléses meghívói már szétküldettek

Igazságszolgáltatás.

A vasutas nem közhivatalnok. A budapesti büntető örvényszék I. sz. büntetőtanácsa egy lopási esetből kifolyólag ma azt a határozatot hozta, hogy a vasuti hivatalnok nem tekinthető közhivatalnoknak. Az eset a következő:

A kőbányai teherpályaudvaron a múlt esztendőben gyakori lopások történtek. Főleg a borszállítmányokat dézsmálták igen meg, melyekből gyakran hordó számra lopkodták a bort.

Hogy felfedezzék ki a tolvaj, lesbe állítottak két detektivet, kik azután kinyomozták, hogy a tettes senki más, mint Kovács Imre, a teherpályaudvar felvigyázója, kit tetten értek, amint *Wöfling* Antal éjjeli őr segítségével a raktárból egy hordó bort ellopott. Minősített lopás büntetével vádolva, ma állottak mindketten Szepessy bíró tanácsa előtt, hol *Wöfling* töredelmesen bevallotta, hogy az állomásfelvigyázó bujtotta őt fel a lopás elkö-

vetésére. Kovács mindent tagadott s kijelentette, hogy ő semmi megbízást nem adott Wölflingnek.

Uzonyi kir. ügyész vádbeszédében szigorú megbüntetését kérte a vádlottaknak, kiknek tette annyival is súlyosabb beszámítás alá esik, mert közhivatalnoki minőségükben követtek el a lopást.

A kir. törvényszék bűnösnek mondta ki mindkettőt a lopás bűntettében s Kovácsot hét havi, Wölflinget pedig hat havi börtönrre ítélte el.

A bíróság az ítélet indokolásában kimondta, hogy a vasúti hivatalnok nem tekinthető közhivatalnoknak, így a vádlottak tettében túlnyomóan súlyosító körülményt nem lát fennforogni.

Kis szórakozott. A törvényszék büntető felelősi tanácsa előtt beszélt tegnap egy ügyvéd s tartotta a következő nagyhatású beszédet:

— Helytelen, alapjában és következtetéseiben egyaránt hibás volt a járásbíró ítélete, melylyel védeczemet rágalmozásban mondotta ki bűnösnek. Védeczem nem követett el semmit s amit elkövetett, az nem rágalmozás, stb. stb. Fényesen kimutatta, hogy a járásbíró tévedett, sőt egyenesen vétkezett, amikor védeczét rágalmozásért elítélte; a hallgatóság meghatva csaknem könnyezett...

Nagy József elnök mosolyogva hallgatta végig s aztán megjegyezte:

— Szép. Csak egy a hiba: a vádlottat nem rágalmozásért ítéltek el...

A játékszenvedély mint súlyosító körülmény. A budapesti büntető törvényszék Kádár Mihályt, aki a belügyminiszteriumból, mint irodaigazgató, százezer koronát sikkasztott, négy évi börtönrre sújtotta. A törvényszék egyik körülménynek vette azt, hogy a vádlott a pénzt nem a saját céljaira fordította, hanem az utolsó fillérig eljátszotta a lóversenyen. A királyi ítélőtábla most éppen ezen körülményt súlyosítónak vette, mert a játékszenvedély, mely voltaképpen nem egyéb, mint nyeréskedési vágy, a veljáró könnyelműség és kötelességszegésnél fogva nem enyhítő, hanem súlyosító körülmény.

NYILTÉR.

Bumbera Imre
polgári- és papi szabó.
Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségű** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legegységesebb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét az összes áruimra, melyet **kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére** tartok. Allandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legcélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szereshető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kiűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,
polgári- és papi szabó.

Ma vasárnap este a „Bazár“ kerthelyiségében
Kiss Béla
debreczeni közkedvelt zenekara
hangversenyt rendez.
Számos látogatást kér
SZAUER és DOLGOS.

Tisztán kezelt, természetes
HEGYI-BOROK.

Kiváló minőségű boraimat a következő előnyös árban hozom forgalomba:

Kitűnő új-bor	literje:	29 kr.
Kitűnő asztali ó-bor	»	32 »
Kitűnő Rizling	»	36 »
Pecsenye ó-bor	»	40 »
100 liter új-bor		17 frt
100 liter asztali ó-bor		21 frt

Jégbehűtött kőbányai SÖR-raktár.
Kávéból nagy raktár a következő előnyös árban:

Kávé cuba, finom	kilója.	1 frt 60 kr
Kávé ceylon, legfin.	»	2 » — »
Kávé cuba, extra fin.	»	2 » 40 »

Minden kiló kávéhoz, egy kilogramm cukor ajándékul.

Mindenemű fűszer-árak a legolcsóbb árban

Amerikai szalon petroleum literje 18—20 kr.

Denaturált-szesz eladás.

Helybeli megrendeléseket házhöz szállítunk.

Árjegyzék ingyen!

MERTZ NÁNDOR utóda,
fűszer-, csemege- és borkereskedése
NAGYVÁRAD, Körös-utca.
747 Telefon 44. sz.

A jó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminsnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis haszonnal is megelégszik.

Fél árban kínál kap szemüveget, hő- és lázmérőket, azt is csak

Freund Benjaminsnál.

Miért mert megvett potom árért egy egész raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminsnál

értékesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órás, ékszerész és látszerész, az figyelje meg Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épületében.

Özy. Jüngling Józsefné

állandó nagy raktára
varrógép, kerékpáralkatrész- és felszerelésekben
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA, (Bazár-épület).

Nagy választék **acetylen-lámpa, légtömő és gummiköpenyben.** Szakszerűen berendezett **nagy javító MŰHELY.** — **Emalírozás nikellezés** és bármilyen **javítások** pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmányu
Rössler, Jauernig, Ausztria és Stirián

kerékpárok
vannak állandóan raktáron.
Becsés pártfogását, kérve vagyok kiváló tisztelettel
708 **Özy. Jüngling Józsefné.**

TAVIRATOK.

A delegáció.

Budapest, május 28. (Saj. tud. táv.) A delegáció mai ülésén **Keglevich gróf** a Törökországgal való jogviszony megbotlygatását helytelennek mondja. Okolicsányi hozzájárulva **Keglevich álláspontjához**, a szultán jóindulatára emlékeztet, elítéli **Goluchowsky törökellenes politikáját.**

Papp Géza felszólalása után **Tisza** reflektál a felszólalásokra s ezután a költségvetést elfogadták.

Szédelgő ügynök.

Békés-Csaba, május 28. (Saját tud. táv.) **Löwi Samu** ügynököt, aki hetek óta **Perényi drnak** adta ki magát s több borkereskedőtől hordó borokat csalt ki, tartóztatták.

A háboru.

Pétervár, május 28. **Kuropatkin** tábornok a következőket táviratozza **Miklós** cárnak a hó 26-áról: A 25-iki kutatáson megállapították hogy a japánoldors egy csapata megszállva tartja a klumenzani szorosot és a Liaojang felé vezető nagy út mellett lévő szomszédos Liaotian dan községet. Kisebb csapatok a Liaojang felé vezető úton Klumenza és Szeludsan közt lévő községekben vannak. A Csanzalini-szorost megerősítik. Szeludsanban és Tliandiqudsában jelentékeny haderőt fedeztek fel, honnan már 16-ika óta kisebb csapatok mozgását figyelték meg a Haicsöng felé vezető úton. A Szichalini-szorost a japánok hír szerint ismét megszállották. E hó 20-án egy orosz

járőrnek a haicsöngi uton akadt dolga egy elleneség előőrrel, miközben egy kozák megsebesült. Orosz járőrök e hó 21-én a japán csapatoknak mozgását látták Kabalinban, a Tajango folyó felé és három táborozó japán századot fedeztek fel, mely lőni kezdett rájuk. A japáni előőr egy csapatai a Lidolung-félsziget déli részén voltak e hó 24-én Csönszancsilipu és Szandiadza községektől Kincstől 14 kilométernyire a vasut irányában, továbbá Vafangtien állomástól délre Szadjapun köségig, 17 kilométernyire Vafangtiantól a Picsevóban és Sziaokonvejczában (?) szakadatlanul japán csapatokat raknak partra és különböző készletekint szállítanak a szárazföldre. Ujabb nevezet helyet erős csapatok tartják megszállva. Eddig megerősítést nem nyert hírek szerint Takusánban 18.000 főnyi csapatot és több nagy ágyut raktak partra. Azt híresztelik, hogy japán csapatok soraiban koreai katonák is vannak. Kavalinból a japánok egy mozdulatát jelzik és pedig, hogy a takusáni uton Szalidzaipudza felé vonolnak. Kavalinnál erősségeket építenek.

A japánok újabb diadala.

Tokio, május 28. (Saját tud. táv.) Venn Tungnál az oroszok feladták elbástyázott táborukat. A japánok az oroszokat Sansikunig üldözték. Az oroszok fejüket vesztve futottak. Nagymennyiségű hadiszereket és 50 ágyut hagytak hátra. Az ötven ágyut a japánok elfoglalták.

Port-Arthur ostroma.

A japánok 15 kilométernyi körben Port-Arthurt körülvették, minden oldalról japán csapatok övezik a várost.

London, május 28. Csütörtökön a japánok kezébe került Port-Arthur külvárosa s az az erődítmény, mely az egész vár kulcsának tekinthető az oroszok minden haderejükkel az erődítményekbe zárkoznak.

Tokió, május 28. Kincsunál az oroszok óriási veszteséggel délfelé futnak.

A japánok vesztesége is számot tevő. Elestett Hajasi kapitány is, aki a Port-Arthur kikötőjének elzárását végző expedíciót vezette.

London, május 28. Kincsu mellett mindkét részről óriási veszteséggel végződött az ütközet, temérdek hadieszköz és ágyu a japánok kezébe került.

Pétervár, május 28. Mind a három előnyomuló japán hadtest elérte Mandsuriát.

Pétervár, május 28. Mukdenbe egy bekötött szemű japán követ jelentkezett a vezérkarnál. Valószínű, hogy a japánok a nagy ütközetek után rövid fegyverszünetet akarnak kötni, hogy halottaikat eltemethessék.

A király csapatszemlén.

Lajtha-Bruck, május 28. O felsége ma reggel folytatta csapatszemlét, megtekintette az első bosznia-hercegovinai gyalogezredet, a 21. és 24. osztrák honvédgyalogezredet, mire a harcgyakorlat megtartását elrendelte. Délről fél 10 órakor az uralkodó visszatért Bécsbe.

Lázadás a tagosítás miatt.

Eszék, május 28. Az irigi parasztszavargásról írják: Marjanovics igazságügyi osztályfőnök Vanczás mitroviczi főügyész kíséretében

ideérkezett, hogy értesülést szerezzen az irigi esetről. Mind a 24 letartóztatottat szabadlábra helyezték. A tervezett tagosítást egyelőre felfüggesztették.

Magyar tisztok a Balkánon.

Konstantinopoly, május 28. (Saját tud. táv.) Picsinyánál huszonnégy tagu bandát szétverték.

Az eljárásban részt vett Richter alezredes és egy második osztrák-magyar csendőrtiszt.

Török részről öt ember esett el.

A király Shönbrunban.

Bécs, máj. 28. O felsége tegnap 9 óra 20 perczkor Lajtha-Bruckból ideérkezett és Shönbrunba kocsizott.

Egy főherceg utja.

Bécs, máj. 28. Lipót Szalvátor főherceg ideérkezett.

Marokkó.

Páris, május 27. Valamelyik esti lap jelentésével ellentétben azt írja a Havas újság, hogy a marokkói szultán a francia-angol egyezmény ellen, amennyiben az Marokkóra vonatkozik, a külügyminiszternél óvást nem emelt.

Fuvarozók kongresszusa.

Bécs, május 27. Az osztrák és magyar fuvarozók kongresszusa ma fejezte be gyűlékezését. A vitakozás során Klein József (Budapest) az uszásoknak a fuvarozó iparban való megállapításáról értekezett. Sörgösen szükséges, hogy a fuvarozók szövetsége kidolgozza a szokásjogot, mely vitás esetekben zsinórmértékül kell hogy szolgáljon. Eisler (Budapest) azt indítványozza, hogy vasuti társaságok, valamint a magyar államvasut igazgatóságához sürgősen beadványt kell intézni, a melyben azt kérik, hogy vonják vissza bizonyos javaknak a magyar reakciálásból való kizárását.

Uj német sorhajó.

Danzig, május 27. Ma bocsátották vízre a M. sorhajót Vilmos császár, Henrik herceg, Rhembaben és Budde miniszterek, valamint Tirpitz államtitkár jelenlétében. A felavató beszédet Hohenlohe-Langenburg herceg Elzász-Lotharingia helytartója mondta. A hajót Lotharingennek nevezték el.

REGÉNYCSARNOK.

ÉVA.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 15

X.

Kaziával és Suslowskival a kiállításban voltunk. A képem előtt mindig tolongás van. Amint oda lépünk, a közönség suttogni kezd és az általános figyelem nem a képre, sem felém, hanem Kaziára esett. Kiváltképen a nők folyton szemügyre vették. Észrevettem hogy ezen nagyon megörült, melyet én sem vettem zokor.

De bosszantó volt, hogy a Swiateczki képe olyformán nyilatkozott, hogy a kép nem

finom. Suslowski kinyilvánította, hogy teljesen osztja Kazia ezen nézetét. Emiatt persze én dühös lettem. Mily furcsa Kazia nézete a művészetéről.

Mérgemben elbucsztam tőlök azon ürügy alatt, hogy Ostrzynskihez kell mennem, valaképpen pedig csak azért mentem, hogy öt a reggelihez vigyem.

XI.

Egy nagy csodát láttam és vége! Most értem csak, mire valók az ember szemei. Corpodí Baccho! Mily gyönyörű!

Ostrzynskival sétálok. A Wiercbowaut sarkán egy hölgyet láttam, akinek látására lábaim gyökeret vertek s nem mozdulhattam el a helyről, szememet tágra nyitva, majdnem eszméletemet veszítettem. Oatdatlanul Ostrzynski nyakkendőjéhez nyúlok s azt feloldom... segítség, mert végem van!

Hogy arcvonásai tökéletesek, az semmi, hanem arcvonásai művészi alkotás, művészet a rajzban, a színezésben és az érzésben. Greuza ennek látára feltámadna és aztán felakasztaná magát azon tudatban, hogy ő tulajdonképpen csak madárijesztőket festett.

En nézem, bámulom, csodálom és szememet nem bírom róla elfordítani. Egyedül megy... de nem! vele megy a költészet, a zene, a tavasz, a kék, a szerelem!

Nem tudom, hogy ha lehetne nyomban, lefesteném-e, mert inkább azt hiszem, hogy leédeinék előtte és hálaból lábait csókolnám, mert oly igéző. De magam sem tudom, mit tennék?

Elhalad előttünk ragyogóan, mint a nyári nap. Ostrzynski köszön neki, de ő rám sem néz, én mintegy varázsálomból fölbredve kiálltok:

— Kövessük őt!

— Talán megbolondultál? — kérdi Ostrzynski. — Nyakkendőm kell felkötnöm, hagyj békét! Imerősöm ez a nő!

— Ismerősöd? Mutass be neki!

— Dehogyan mutatlak, csak mátkáddal bíbelődj!

Megátkozom Ostrzynskit és csak az ismeretlen szépség után akarok rohanni, de szerencsétlenségemre egy bérkocsiba szállt. Messziről látom florentini kalapját és piros napernyőjét.

— Igazán ismered őt? — kérdem Ostrzynskit.

— Én az egész világot ismerem!

— Kicsoda ez a nő?

— Kolczanowski Ilona asszony, született Turnó, alias özvegy kisasszony.

— Hogyan, özvegy kisasszony?

— Igen, mert férje az esküvő lakomán meghalt. Ha majd magadhoz térsz, elmesélem neked e történeteket... Tehát egy igen gazdag magzatnélküli Kolczanowski de Kolczanova nevezetű úr élt az Ukrajnánál Schlachziz mellett. Rettenetes előkelő rokonait, kik utána örökölni vágytak, a rövid vastag nyaka a legjobb kilátással kecsegtette. Az örökösöket személyesen ismertem. Csakugyan igen tisztességes emberek voltak, de miután már ez a világ rendje, ezek a tisztességes legkevésbé önző emberek, mindig a Kolczanowski rövid vastag nyakát nézték. Végre az öreg megunt a dolgot s családja bezűságára szomszédja leányának kezét megkérte s közjegyző előtt az egész vagyont ő rá iratta. Erre következett az esküvő és épen amint a lakoma vége felé közeledett, egy szélütés következtében azonnal meghalt. Ily módon Ilona asszony özvegy lett, érted?

— Régen történt ez?

— Három éve. Akkor huszonnégy éves volt. Ez idő óta huszszor is férjhez mehetett volna már, de nem akar. Eleinte azt hitték, hogy valami hercegre vár, de végre kitűnt, hogy nem áll ez a föltevés, mert nem rég egy herceget is kikoszorozott.

Egyébként tudom, hogy a hölgy semmiképp sem túlkövetelő, mi legjobban abból következethet, Kolczanowski asszony a mai napig is legmélyebb barátságban él a rokonszenves és tehetséges Adami Évával, kivel együtt járt az iskolába.

E szavak után nagyot ugrottam örömben. Ha a dolog így áll, úgy nincs szükségem Ostrzynskira. Az én jó Évám segítségemre lesz, hogy Kolczanowski Ilonával megismerkedjem.

— Hallod-e, te nem akarsz engem bemutatni? — kérdem Ostrzynskit.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Takarék- és hitelszövetkezet a Réten. Nagyváradon, a Réten tervezett takarékos és hitelszövetkezet (piczulasbank) folyó évi június hó 5-én d. e. 10 órakor a Réti Népkör helyiségében tartja meg alakuló közgyűlését.

Az alakuló gyűlés tárgyai:

1. Alapítók jelentése a jegyzet üzletrészek számáról.
2. Alapszabályok tárgyalása.
3. Az alakulás kimondása.
4. Az alapítók jelentése az igazgatósági helyek betöltéséről.
5. Felügyelő bizottság megválasztása.
6. Választmány megválasztása.

Marha ártáblázat 1904. május 23-án.

- 1 pár I-ső rendű jármos ökör 630—750 kor.
- 1 pár II-od rendű jármos ökör 540—610 k.
- 1 pár III-ad rendű jármos ökör 340—530 k.
- 1 drb fejős tehén 140—350 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—340 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 140—230 k. 1 drb veres borju 26—52 k. 1 db fél éves borju 50—86 k. 1 drb egy éves borju 58—120 k. 1 drb két éves borju 80—200 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 110—116 1 pár fél éves sertés 50—64 k. 1 pár egy éves sertés 70—140 k. 1 pár két éves sertés 110—200 1 drb ló 160—260 k. 1 pár ökör bőr 40—50 1 pár tehénbőr 26—36 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Értéktőzsde

Budapest, máj. 28.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, máj. 28.

B uzaáprilisra	7.88
Buza október	7.86
Tengeri	6.26
Rozs okt.	8.6
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.900

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. máj. 28. áu.

Magyar aranyjárdék 4	117.80
Magyar koronajárdék	97.1
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2	89
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavon földtehermentesítési kötvény	2.06
Magyar nyereséni-sorsjegy-kölcsön	1.61
Tizszasabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	99
Osztrák járdék papirban	99.75
Osztrák járdék papirban	118.50
Osztrák járdék aranyban	99.20

Osztrák korona járdék	152.50
Osztrák államsorsjegyek	16.15
Osztrák magyarban részvény	745.50
Magyar hitelbankrészvény	641.11
Osztrák hitelintézet részvény	6.85
Párisi vista	19.04
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.27
Németbiroclalmi márka	289.25
Londoni vista	95.22
20 márkás arany	28.46

SZERKESZTOI POSTA.

B. J. Nagyvárad. Szaplonsay Mihály belügyminiszeri számtanácsos a Széchenyi-szállodában lakik.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztő-képes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre a **mohai**

ÁGNES

forrás. A mohai víz, mondhatni, mióta a földből előbukkant, mindig ismertessé lett kiváló gyógyító hatásairól.

A víz olyan mélységből ered, a milyen mélyre a talaj esetleges szennyezettségének fertőző anyagai semmi körülmények között sem juthatnak le, mert 24-féle kitünőbbnél kitünőbb szűrő földréteg állja útjukat, következésképpen tehát a víz

teljesen bacillus-mentes,

azaz a legideálisabban tiszta s így a legegészségesebb ivóvíz.

Ennek igazolásául

Sz. 29/1902.

M. k. áll. bakteriologiai intézet Budapestén.

780

Nem kevésbbé jellemző a forrás kitünő tulajdonságai egyikeért a tisztaságára nézve az 1902. február 18-án megejtett bakteriologiai vizsgálatról alkotott VELEMÉNY, mely szó szerint a következő:

Az előrebocsajtott vizsgálati eredmény tanúsága szerint a mohai Agnes-forrás vize bakteriologiai szempontból nagyon tiszta és kifogástalan. Budapestén, 1902. február 18-án.

Dr. PREISZ HUGÓ s. k.

a m. kir. áll. bakteriologiai intézet vezetője, ny. r. tauár.

Árllapot s prospectust kívánatra bérmentve küld a mohai Agnes-forrás kezelője Mohán, Fejérmegye.

Főraktár Nagyvárad és környékére **Janky Antal utóda Kiss Károly** urnál.

Hirdetések

jutányos áron

felvétetnek a

„Tiszántul“

kiadóhivatalában.

A t. Gazdálkodó és Kereskedő urak

s z i v e s f i g y e l m é b e !

Saját gyártmányu kötéláru üzletemet

újabbán és **zsák ponyva eladás és kölcsönzessel** bővittem ki és nagymenyiségben történt bevásárlásaim által azon kedvező helyzetben vagyok, hogy mindenféle **gabona-, lisztes-, kender-, és lenzsákokat, gyapju és szalmazsákokat, vízhatlan ponyvákat u. m. cséplő-, kazán-, asztag-, szekér és sátor-ponyvákat, repce- és rostáló-ponyvákat, vitorla-vásznak, eszák-vásznak, ponyva- és redőny-vásznak, valamint len- és jutaáru-gyárak összes gyártmányait eredeti gyári árakban árusítom el, a legmértékesebb kölcsöndijakat számitok jóminőségű ujzsák és ponyvaimért is.**

Kötélgyártmányaim

az 1900. évi budapesti fonó- és szövő-ipar kiállításán elismerő oklevéllel,
az 1902. évi pozsonyi mezőgazdasági kiállításán I-ső rendű éremmel lettek kitüntetve.

Állandóan nagy raktárt tartok mindennemű 753.

gazdasági kötélgártmányaimból

zsákszineg, dohány- és cserkötöző zsinórokból, melyeket kizárólagosan I-ső rendű **bácskai kenderből** készítették és ezeket, valamint I-a kender és kőcot, kéve kötelel és a gazdálkodáshoz szükségeltető összes műszaki cikkekét nagyon jutányos áron árusítom.

Az eddigi b. bizalmat megköszönve, kérem azt új vállalatom iránt is fenntartani, mindenkorra pontos és lelkiismeretes kiszolgálást biztosítva.

J. Weisz Mór,

Telephon: 229.

== saját gyártmányu kötéláruk, zsák és ponyva raktára ==

Nagyvárad, Kossuth-u. Andrányi palota.

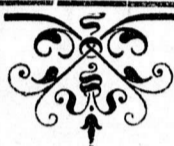
Szép és finom! Uj és divatos!

Nyári különlegességek!

Batisztok, himzett mollok, delainek, grenadinok, ajour-kelmék és igen sok más cikkben valóban bámulatra méltó különlegességek érkeztek.

Kovács L. és Társa,

Nagyvárad, Zöldfa-utca. Kolozsvár, Vesselényi-utca.

598

Törlesztéses jelzálogkölcsonöket

földbirtokra vagy nagyobb bérházakra

15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 és 60 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik legelőnyösebb feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozásu kölcsönöket konvertál
===== és szükséges felvilágosítással készséggel szolgál =====

a

Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank

Nagyváradon, Teleki-utca.

Ugyanott kölcsönök értékpapírokra, arany és ezüstre jutányos kamat mellett kaphatók.

768

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönset értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

686.

Utazó kosarak és bőröndök nagy választékban.

UJ! Szerencse-Bazár! UJ!

KARDOS LIPÓT

szerencsebazárja Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Tisztelettel hozom a m. t. közönset szives tudomására, miszerint *Nagyváradon, Szt. László-tér 1-ső szám alatt* (Elek József üzlete mellett) egy, a mai kornak megfelelően legmodernebbül berendezett

gyermek-játék- és diszműáru-üzletet

nyitottam, hol minden e szakba vágó cikkek úgy a kivitt, mint a *mesés olcsóságot* illetőleg versenyen felül állanak. — *Férfi-divatcikkek, turista-ingek, övek, torna- és komót-czipők, női- és férfi szalmakalapok, eső- és napernyők, harisnyák, sétabotok*, valódi *solingeni acél zsebkések* dús választékban. — *Mindennemű szobadiszekből állandóan nagy raktár.* — Egyszerű próba vásárlás bárkit meggyőz úgy a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról, mint az árak rendkívüli olcsóságáról. Szives támogatást kérve, vagyok mély tisztelettel

KARDOS LIPÓT.

Mindennemű szobadiszek, majolika és fayence-áruk.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Köfaragó)-utca sarkán.

Kitűnő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönset és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen ujonnan átalakított és jól gondozott* minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönset szives rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönset szives pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

743

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönsetnek, hogy **nyári kerthelyiséget f. hó 8-án azaz vasárnap** egyik helybeli kitűnő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen **megnyitottam.**

Kitűnő magyaros étek, frissen csapolt márcziusi SÖR, valamint saját termésű, tisztán kezelt **HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönset szives figyelmébe ajánlani ujonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szives rendelkezésre áll.

Új asztalos üzlet!

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, Szalárdi-utca 9-ik szám alatt egy mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő

asztalos műhelyt

rendeztem be, hol modern szalon, háló és ebédlő; valamint konyhaberendezéseket a legmagasabb igényeket is kielégítőleg állítok elő. — Üzleti berendezéseket, portálokat a legcsinosabb kivitel s a legalacsonyabb árszámítás mellett készítek.

Részemről oda törekedve, hogy a n. é. közönségnek mindenkor teljes megalégedésére a leglelkismeretesebb árszámítás mellett szállítsam b. megrendelését, a szives pártfogást kérve vagyok

660

kiváló tisztelettel

Lechnitzki Árpád,
asztalos mester.

Hazai gyártmány!

KLEINOSCHEG SEC

UJDONSÁG!

ELSŐ MINŐSÉGŰ
PEZSGÓ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK
csász. és kir.
udvari szállítók pezsgő
pinczéi
B U D A F O K.

„JEGENYE“

gyönyörű fekvésű gyógyfürdő.

(1600 méter magasan.)

Pánffy-Hunyad és Kolozsvár közt.

Vásártelki vasas Moor-
fürdők.

11° L o b o g ó-fürdők.

Igazgató orvos:

Dr. Kazay Kálmán.

J a v a l v a:

kezdődő tüdőbajosoknak, scrofuló-
lókusoknak, angolkórosoknak
csusz, vérszegénység, idegesség ellen.

Prospectust küld

751

a kezelőség.

Fehér Jenő

uri és női czipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban
(Fábrý-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyváradai szakirányú ipariskola czipőszabászati rajzfeladójá, illetve szaktanítójá vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyváradai czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveléssel végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

Vizgyógyintézet

és Szanatórium

Köszegen, (Vas-megye) vasutállomás. Egész éven át nyitva, betegek és üdülők számára Gyönyörű fenyves park és sétahelyek. Legszébb gyógyeredmények. Igen olcsó ár. Prospektus bérmentve.

Tuajdonos és igazgató orvos: Dr. DREISZKER JOZSEF.

500 forintot

fizetek annak, a ki *Bartilla*

vízének használata mellett, üvege 35 kr. ha ismét fogfájást kap vagy a szája hüszlik! (Csomagolásért külön 10 kr.) *Bartilla A. örökös* (E. Winkler) Wien, 19. 1. Sommergasse 1. Kapható Nagyváradon Vadász Albert drogeriájában Fő-utca, Nyíry György, Molnár Lajos urak gyógyszer árában. *Berettyó-Ujjaluban Trajanovits Antal* gyógyszerárában. Kérjük határozottan mindenütt *Bartilla*-féle fogvizet (Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható bérmentve küldök 5 üveget 2 forint 60 kr-ért.

Törlesztéses Jelzálogkölesönöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 és 50 évi visszafizetésre

fél éves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglalatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg dága kamatozásu kölesönöket konvetál a

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölesönkéreseknel telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükségeltetik.

Ne használjon senki mást, mint a

690

GLOBIN

bőrtisztítószer,
mely minden czipőnemű-
nek eredeti fényt és tar-
tóságot kölcsönöz.

Egyed. gyár: FRITZ SCHULZ
un., Akt. Ges. EGER és LIPCE

A Budapesten székelő

Hazai Leszámitoló- és Takarék-Szövetkezet

előnyös feltételek mellett folyósít 1/4 évenként,
2 1/2 vagy 5 év alatt, avagy 60 és 120 havi
részletekben törleszhető annuitásos

Személyhitelt

állami, közigazgatási és magánhivatalnokoknak
valamint katonatiszteknek, kereskedőknek és
iparosoknak; továbbá

Tárczahitelkölesönöket

nyújt kereskedőknek; ugyszintén

Jelzáloghitelkölesönöket

10 évtől 65 évig terjedhető visszafizetésre bár-
mely összeg erejéig engedélyoz egy elsőrangú
hazai pénzintézet után a legkedvezőbb feltéte-
lek mellett.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál és az
érdeklődőket személyesen is felkeresi nagyvárad
vezérképviselőink Horváth Sándor,
Iroda: Szent János utca 10. Városi és megyei
telefon: 376. sz. 772.

Am. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

gőzcséplőkészleteket, ipari célokra alkalmas **Compound** lokomobilokat.

MILLENIUM

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Szabott, olcsó ár!

Szolid és pontos kiszolgálás!

Új üzlet!

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy helyben Zöldfa-utcán, Heiman Lipót és Társa céggel szemben a mai kor igényeinek teljesen megfelelő rőfös és divat-áru üzletet nyitottam s mint fiatal kezdő kereskedő, ki 12 év óta helybeli legelőkelőbb üzletekben elsajátítottam a t. hölgyközönség jó ízléseit, be akarom bizonyítani, hogy

Új üzlet!

Zöldfa-utcán csak **Kertész Sándornál**

lehet a legdivatosabb árukat oly olcsóért beszerezni, hogy bámulatos lesz egész Nagyvárad és Biharmegye vevőközönsége előtt. Mindenkinek saját érdeke ezen rendkívül kedvező alkalmat felhasználni, mert ily szép és olcsó soha nem volt és nem is lesz. Például:

Legjobb mosó kartonok	— — — — 12 kr.	140 cm. sz. koromfekete Lásztér	— — 98 kr.	120 cm. sz. Tenis Lásztér minden szín	— 58 kr.
Legfinomabb selyem batiszt	— — — — 25 >	140 >	mintás legf. kelme 89 >	95 >	Legfinomabb francia Delén 48 >
Pongais francia batiszt, arabeszk mintákkal	38 >	120 >	Sottis legujabb	— — — — 89 >	Fekete selyem napernyők 98 kr., legfin. 1 frt. 35 >

Rabkötött férfi és női harisnyák, zsebkendők, fejkendők, rendkívül olcsók, ágy garnitúrák, függönyök, paplanok és más százféle cikkek leirhatatlan olcsók, **de csak**

Kertész Sándor

új rőfös- és divataruházában, Zöldfa-u. (Heiman-céggel szemben.)

Szabott, olcsó ár!

Mezey Sándor,

NAGYVÁRAD, Szt. László-tér
„FEKETE SAS“ épület.

== Gyermekruházati különlegességek, ==

Szalag, csipke, rövid, szövött és bélésárak raktára,

URI DIVAT CZIKKEK, FEHÉRNEMŰEK a legjobb minőségben.

Női blousok, jupon ujdonságok.

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legújabb Puch és Helical kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan eszközöltetik.

Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek nagy raktára.